

2022-05-23

Dnr 2022-00934

Socialdepartementet S2022/01403

Remissvar - Ökade möjligheter till användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen Ds 2022:4

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Forte, har erhållit ovan rubricerade promemoria för yttrande.

Promemorian berör endast indirekt Fortes myndighetsuppdrag då den innehåller förslag som riktar sig till socialtjänsten och till en ändring i socialtjänstlagen (2001:453). Utöver Fortes allmänna synpunkter på betänkandet kommer därför remissvaret att koncentreras till att lyfta fram ett antal områden där det finns stora kunskaps- och forskningsbehov om välfärdsteknik inom äldreomsorgen. Områdena knyter främst an till de förslag som ges i promemorians avsnitt 5.1.

Allmänna synpunkter

Forte anser att promemorian med förslag om ökade möjligheter att använda digital teknik inom äldreomsorgen är högaktuell, viktig och att digitaliseringen kan bidra till olika typer av positiva effekter för äldre, personal och verksamheterna som sådana.

Forte har nyligen genomfört ett större arbete som syftar till att ta ett samlat grepp om satsningar inom äldreområdet. Ett angeläget område som identifierats och där kunskaps- och forskningsbehoven är fortsatt stora är *Välfärdsteknik: implementering och konsekvenser för de äldre, deras anhöriga och personalen*. Forte vill understryka betydelsen av forskningens möjligheter att bidra till fördjupad kunskap på de områden som tas upp i promemorian. Nedan sammanfattas några sådana angelägna kunskaps- och forskningsbehov som behöver adresseras.

Avsnitt 5.1 Socialtjänsten ska ges tydligt lagstöd för användning av digital teknik inom hemtjänsten och i särskilda boenden

Inom området välfärdsteknik behövs det generellt mer forskning om nya arbetssätt, metodutveckling och implementering. Det är viktigt att den kunskap som finns om vad som kännetecknar en god omvårdnad och omsorg ligger till grund för hur vården och omsorgen organiseras och dimensioneras. Praktisk forskning, utbildning och samverkan med hälso- och sjukvårdsområdet och socialtjänsten behöver sammanfogas i tvärdisciplinära projekt.

Forskningen behöver även belysa frågor om kvalitet, effektivitet och om det finns eventuella besparingar att hämta i samband med införande av och investeringar i välfärdsteknik. När det gäller införandet av välfärdsteknik till personer med demenssjukdom lyfter Statens beredning för medicinsk och social utvärdering fram att

det också behövs strukturerade och kontinuerliga utvärderingar av välfärdsteknik (SBU 2018/698). En förutsättning för uppföljning och utvärdering är bättre data för primärvård och socialtjänst. Statistik behöver dessutom kompletteras med kvalitativa metoder för att följa verksamheten på plats.

Ett annat viktigt område där det saknas kunskap är om de äldre som behöver del av insatserna också nås av dem, och om insatserna är utformade på ett för den enskilde individen adekvat sätt och överensstämmer med egna önskemål. Ytterligare ett område där det saknas kunskap är implementering av välfärdsteknik. Flera statliga utredningar och myndighetsrapporter pekar på att det finns ett behov av mer kunskap om hur implementering kan utformas för att riktlinjer och kunskap ska användas i verksamheterna.

I detta ärende har generaldirektör Jonas Björck fattat beslut efter föredragning av forskningssekreterare Ulrika Thomsson Myrvang och Sofie Wallerström i samråd med huvudsekreterare Olle Lundberg, enhetschef Dag Hervieu och forskningschef Cecilia Beskow.